

■ Ἀπὸ τὸ Ὁρθόδοξο Ἀγιολόγιο τῆς Δύσεως

Ὁ Ὅσιος Προκόπιος ὁ ἐν Σάζαβα Βοημίας

† 16η Σεπτεμβρίου

Ὁ Ἅγιος Προκόπιος γεννήθηκε στὸ Χατοὺν τῆς Βοημίας τὸ 987. Διδάχθηκε τὰ σλαβικὰ γράμματα στὴν Πράγα, ὅπου ἀργότερα ὡς ἐγγαμος Ἰερεὺς ἔζησε βίο ἐγκρατῆ καὶ ἔντιμο καὶ ὑπηρετοῦσε μὲ πολλὴ ἀφοσίωσι στὸν Ναὸ τοῦ Θεοῦ.

Φλεγόμενος ὁμως ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, ἀπαρνήθηκε κάθε γήινο δεσμὸ καὶ ἔλαβε τὸ Μοναχικὸ Σχῆμα τῶν Βενεδικτίνων καὶ Μπρεβνώφ.

Μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ἐπέστρεψε στὴν πατρίδα του καὶ ἔστησε τὴν ἡσυχαστικὴ του παλαιστρα ἐπάνω ἀπὸ τὶς ὄχθες τοῦ ποταμοῦ Σάζαβα, σὲ ἓνα ἔρημο σπήλαιο ποὺ μέχρι τότε ἦταν ἄνδρο δαιμόνων.

Ὁ Ὅσιος ἐπιθυμοῦσε νὰ παραμείνῃ ἄγνωστος, μακρὰ ἀπὸ τὸν κόσμον, ἀλλὰ ἡ φήμη του συντόμως διαδόθηκε στὴν περιοχὴ καὶ ὁ λαὸς ἄρχισε καθημερινῶς νὰ συρρέῃ στὸ ἀπρόσιτο καταφύγιό του.

Οἱ πλήρεις χάριτος λόγοι του ἔπεφταν σὰν εὐεργετικὴ δροσιὰ στὶς πονεμένες καὶ κουρασμένες ψυχές τῶν ἀνθρώπων, οἱ ὁποῖοι μὲ ἀναπτρωμένο τὸ πνεῦμα ἀναζητοῦσαν τὸν Θεό. Συγχρόνως, ὁ Ὅσιος ἐδέχοντο μὲ χαρὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ζητιάνους, γιὰ τοὺς ὁποίους γινόταν ὁ ἀντιπρόσωπος τῆς θείας Προνοίας,

καὶ πολλοὶ ἐπιθυμητὲς τῆς ἰσαγγέλου πολιτείας τοῦ ἠρνοῦντο τὸν κόσμον, γιὰ νὰ καταταγοῦν στὴν Συνοδιά του. Ὁ Ὅσιος τοὺς ἐδέχετο ὅλους καὶ τοὺς ἐσκέπαζε μὲ τὶς πτέρυγές του, ὃν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς (Μαθ. κγ' 37).

Στοὺς μαθητές του, οἱ ὁποῖοι ἀκολούθησαν τὸν κοινοβιακὸ τρόπο ζωῆς –μεταξὺ τῶν ὁποίων συγκαταλέγοντο ὁ υἱὸς τοῦ Ζιμράμ (Γερμανὸς) καὶ ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Βίτος– ὁ Ὅσιος παρέδωσε τὸν *Κανονισμὸ τοῦ Ἁγίου Βενεδίκτου* καὶ τοὺς ἔκτισε ἕναν Ναὸ πρὸς τιμὴν τῆς Θεοτόκου καὶ τοῦ Τιμίου Προδρόμου (1039). Ἀρκετοὶ ὅμως προτίμησαν τὸν ἐρημητικὸ βίον. Μὲ τὴν δημιουργία τῆς Μοναστικῆς Ἀδελφότητος, οἱ δαίμονες ποὺ δὲν εἶχαν παύσει τὶς ἐπιθέσεις τους κατὰ τοῦ Ὁσίου ὅταν ἦταν μόνος, ἀπομακρύνθηκαν μὲ ὀλολυγμούς, ὀδυρόμενοι γιὰ τὴν ἐξωσί τους.

Ἡ φήμη τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Θεοῦ ἔφθασε ἕως τὸν Δοῦκα τῆς Βοημίας Οὐλντερικ (1012-1037), ὁ ὁποῖος ἐβοήθησε στὴν ἀνάπτυξη τῆς Μονῆς. Ὁ υἱὸς τοῦ Βρετισλάβος Α' (1037-1055), ποὺ τὸν διαδέχθηκε στὸν βοημικὸ θρόνον, ἐξέλεξε τὸν Ἅγιο Προκόπιο ὡς πνευματικὸ τοῦ Πατέρα· προκειμένου δὲ νὰ διασώσῃ τὴν χώρα του ἀπὸ τὴν γερμανικὴ ἐπιρροή, πίεσε τὸν Προκόπιο νὰ δεχθῆ τὸ ἡγουμενικὸ ἀξίωμα. Ἐτσι, ὑπὸ τὴν διακυβέρνησι τοῦ Ὁσίου ἡ Μονὴ τοῦ Σάζαβα ἀνεδείχθη κέντρο ἀποκαταστάσεως τῆς ὀρθοδόξου λειτουργίας στὴν σλαβικὴ γλῶσσα, σύμφωνα μὲ τὴν παράδοσι τῶν Ἁγίων Κυρίλλου καὶ Μεθοδίου καὶ τῶν μαθητῶν τους.

Ὁ Ἅγιος ἀκτινοβολοῦσε ὡς λαμπρὸς ἥλιος μὲ τὸ χάρισμα τῆς προφητείας. Προεῖπε τὴν ἡμέρα τῆς κοιμήσεώς του καὶ ἀνήγγειλε στοὺς μαθητές του, ὅτι μετὰ τὴν ἀναχώρησί του ἀπὸ τὸν κόσμον ἡ Ἀδελφότης θὰ διασκορπιζόταν καὶ θὰ καταδιωκόταν ἀπὸ τὸν διάδοχο τοῦ Βρετισλάβου Α' ἐπὶ ἕξι ἔτη, ἀλλὰ τελικῶς θὰ ἐπέστρεφαν ὅλοι μὲ εἰρήνη στὴν ἡσυχία τῆς Μονῆς τους.

Ἐκοιμήθη τὴν 25ῃ Μαρτίου τοῦ 1053 καὶ ἐνταφιάσθηκε μὲ μεγάλες τιμὲς στὸν Ναὸ τῆς Θεοτόκου. Κατὰ τὴν ὥρα τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἀνέβλεψε ἕνας τυφλός, καὶ τὰ θαύματα συνεχίσθηκαν μὲ τέτοιον ρυθμὸ, ὥστε ἡ τιμὴ του ὡς Ἁγίου ἄρχισε ἀμέσως νὰ διαδίδεται σὲ ὅλη τὴν Βοημία.

Τὴν ἡγουμενία μὲ κοινὴ ψῆφο ἀνέλαβε ὁ ἀνεψιὸς τοῦ Ἁγίου Βίτος, καὶ ἐπὶ δύο ἔτη, ὅσο ζοῦσε ὁ πρίγκιπας Βρετισλάβος, ἡ Μονὴ πορευόταν ἀπρόσκοπτα.

Ἐρείπια Ναοῦ στὸν βόρειο κήπο ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ Ὁσίου Προκοπίου.

Ἡ Μονὴ τοῦ Ὁσίου Προκοπίου
στὴν Σάζαβα.

Μετὰ τὸν θάνατό του (1055) μοχθηροὶ καὶ κακόβουλοι ἄνθρωποι διέσπειραν συκοφαντίες κατὰ τοῦ ἐναρέτου Ἡγουμένου καὶ τῆς Ἀδελφότητος, καὶ τοὺς κατηγορήσαν στὸν νέο Ἡγεμόνα Σπιτίχγιεφ Β΄ (1055-1061), ὅτι χρησιμοποιοῦν τὴν σλαβικὴ γλῶσσα μὲ σκοπὸ νὰ προκαλέσουν σχίσμα στὴν Ἐκκλησία. Συγχρόνως, οἱ συκοφάντες ἀπαιτοῦσαν τὴν

ἀντικατάστασι τῶν Μοναχῶν ἀπὸ μία λατινόφωνη Ἀδελφότητα.

Ὁ Βίτος κατέφυγε μὲ τὴν Συνοδιά του στὴν Οὐγγαρία, ὁ δὲ Δούκας τοποθέτησε στὴν θέσι τους γερμανὸ Ἡγούμενο καὶ Ἀδελφότητα πιστὴ στὰ δόγματα τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης.

Τὴν πρώτη ἡμέρα τῆς ἐγκαταστάσεώς τους, καθὼς ὁ παρείσακτος Ἡγούμενος μετέβαινε στὸν Ναὸ γιὰ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ὁρθρου, στὶς θύρες τοῦ Ναοῦ ἐφανίσθηκε ὁ Ἅγιος Προκόπιος, ὁ ὅποιος τὸν κατεδίωξε καὶ τὸν ἀπειλῆσε μὲ θεήλατες τιμωρίες. Ὁ Ἡγούμενος δὲν ἔδωσε προσοχὴ στὴν προειδοποίησι, καὶ ὁ Ἅγιος τοῦ ἐφανίσθηκε πάλι τὴν τέταρτη νύκτα. Τὸν ἤλεγξε γιὰ τὴν ἀδιαφορία του καὶ τὸν ἐκτύπησε δυνατὰ μὲ τὴν ποιμαντορικὴ του ράβδο, τοῦ δήλωσε ὅτι τὸν τόπο αὐτὸ τὸν εἶχε ζητήσῃ ἀπὸ τὸν Θεὸ γιὰ τὰ πνευματικὰ του παιδιὰ καὶ ὄχι γιὰ τοὺς ἄρπαγες.

Ὄταν τὸ 1061 ὁ Βρατισλάβος Β΄ (1061-1092) ἀνῆλθε στὸν θρόνο, ἀνεκάλεσε τὸν ἐξόριστο Βίτο καὶ τοὺς Μοναχοὺς του ἀπὸ τὴν Οὐγγαρία, ἐπανεφερε στὰ σλαβικὰ ἔθιμα στὴν Μονὴ καὶ ἐζήτησε ἀπὸ τὸν πάπα Γρηγόριο Ζ΄ (1073-1085) ἐπίσημη ἔγκρισι γιὰ τὴν καθιέρωσι τῆς σλαβικῆς γλώσσης στὴν Θεία Λειτουργία.

Ὁ πάπας ὅμως ἀρνήθηκε, καὶ ἡ σλαβικὴ Παράδοσι στὴν Βοημία ἐγκαταλείφθηκε, μέχρις ὅτου ὁ υἱὸς τοῦ Βρατισλάβου Β΄, ὁ Βρετισλάβος Β΄ (1093-1100), ἀντικατέστησε ὀριστικὰ τοὺς Σλάβους Μοναχοὺς μὲ ρωμαιοκαθολικοὺς Βενεδικτίνους.

Παρὰ τὴν νέα κατάστασι, ποὺ ἐπεκράτησε μὲ τοὺς Λατίνους, ὁ Ἅγιος δὲν ἔπαυσε νὰ κάνῃ αἰσθητὴ τὴν παρουσίαν του μὲ ἄπειρα θαύματα. Ἐτσι, ἡ τιμὴ του αὐξήθηκε καὶ διαδόθηκε μὲ τέτοιο τρόπο, ὥστε νὰ θεωρῆται ἓνας ἀπὸ τοὺς Προστάτες τῆς Βοημίας. Τὰ τίμα Λείψανά του εὐρίσκονται στὴν Πράγα.

*Τῷ δὲ ἐν Τριάδι Παναγίῳ Θεῷ, τῷ ἐνδοξαζομένῳ ἐν τοῖς Ἁγίοις Αὐτοῦ,
προσκύνησις καὶ εὐχαριστία, εἰς τοὺς αἰῶνας, τῶν αἰῶνων. Ἀμήν!*